

INTERVENCIÓ PRIMERENCA EN LES DIFICULTATS D'APRENENTATGE

MIREIA SALA

Ricardo Eraz
FUNDACIÓN | NATURA BISSÉ

Formació 2026

TDL – Trastorn del Desenvolupament del Llenguatge

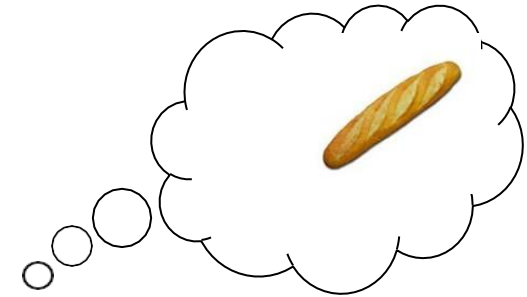

El TDL és invisible, però la barrera és real.
No sempre veiem la dificultat, però sí el
seu impacte.

CONTINGUT

SIGNIFICAT:

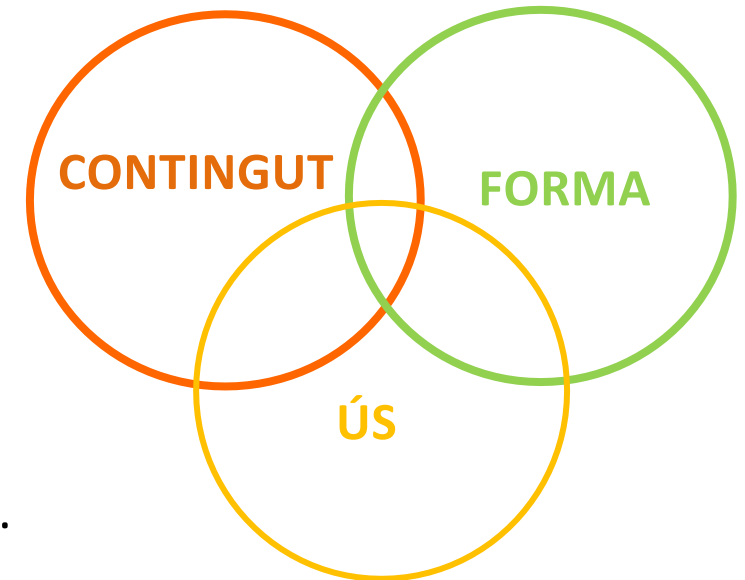
Esdeveniments, objectes, accions...

FORMA

ESTRUCTURES:

- 1- Els **fonemes** es combinen per formar **morfemes**.
- 2- Els **morfemes** es combinen per formar **paraules**.
- 3- Les **paraules** es combinen per formar **frases**.
- 4- Les **frases** es combinen per formar el **discurs**.

ÚS

INTENCIÓ I ÚS:

Com utilitzen les persones el llenguatge per comunicar idees, emocions, informació i intencions. Capacitat per descriure, convèncer, fer peticions i prediccions.

LA FLUÏDESA EXPRESSIVA EN UN IDIOMA NO ÉS GARANTIA D'UN DOMINI COGNITIU DEL LLENGUATGE

- ☐ Ús del llenguatge oral en situacions quotidianes per relacionar-se socialment.
- ☐ Inclou **pronunciació, vocabulari i gramàtica**.
- ☐ Es recolza en el **context** i el **llenguatge no verbal**.
- ☐ La llengua és una eina per **pensar, raonar i aprendre**.
- ☐ Inclou el **coneixement de la llengua mateixa**.
- ☐ Té **poc suport del llenguatge no verbal**.

0-3 mesos

PRIMERS SENYALS DE COMUNICACIÓ

Amb el plor, els crits i els somriures capten l'atenció de l'adult

3-6 mesos

BALBUTEIG PROTOCONVERSACIONS

Sincronització tu-jo
semblant a les regles del diàleg

6-9 mesos

BALBUTEIG REDUPLICANT SÍL·LABES.

ATENCIÓ CONJUNTA

El nadó segueix la mirada de l'adult i **la relació passa de 2 a 3**: nadó, adult i objecte.

9- 12 mesos

INICI COMPRENSIÓ LÈXICA

"papa", "mama", "no"
APAREIX EL GEST INDICATIU

12- 18 mesos

HOLOFRASE

Emet les primeres paraules amb significat (papa, mama, caca) **Entén frases curtes** ("no tocs").

18-24 mesos

LLENGUATGE TELEGRÀFIC

Comença a **unir paraules** en un llenguatge telegràfic i produeix unes 50 paraules o més.

2-3 anys

ORACIONS SIMPLES

Combina 3-4 paraules.
Segueix instruccions compostes

3-4 anys

CONNEXIÓ D' ORACIONS

(coordinació i subordinació)
Explosió del llenguatge.

5-6 anys

CONSTRUEIX FRASES COMPLETES

Comença a jugar amb el llenguatge (endevinalles, acudits...).

Pot explicar contes breus.

+ 6 anys

DISCURS

Lectoescritura

S'expressa i compren amb claredat.

ELS GESTOS: UNA FITA CLAU PER AL LLENGUATGE

Els gestos estan estretament lligats al llenguatge i anticipen significats i conceptes abans de l'aparició de la parla.

Entre els 9 i els 16 mesos s'esperen almenys 2 gestos nous al mes.

L'ús de gestos als 16 mesos afavoreix el pas de les primeres paraules a l'explosió del vocabulari entre els 18 i 21 mesos.

16 gestos a los 16 meses

16 by 16

Desarrollado por el proyecto FIRST WORDS®.

The Hanen Centre

10 meses: Extender y levantar los brazos
A los 10 meses, los niños aprenden a **extender los brazos** a través de la exploración y las experiencias con otras personas; extienden los brazos para agarrar un objeto o para que los alcen.
A medida que aprenden a anticipar las reacciones de los demás, usan el gesto de extender los brazos como señal: primero, con el brazo extendido, luego, con la mano abierta y la palma hacia arriba, y finalmente **levantan los brazos** para pedir que los alcen.

11 meses: Mostrar, saludar con la mano
A los 11 meses, los niños desean compartir sus intereses con los demás. Aprenden a sostener y a **mostrar** objetos para que las personas los miren y sepan qué cosas les interesan a ellos.

También los motiva la experiencia social de saludar en las rutinas diarias en las que participan personas especiales. Aprenden a mover la mano para saludar, movimiento que posteriormente se convierte en un **gesto de saludo** más maduro.

ASSENYALAR ÉS UN PRECURSOR EN EL DESENVOLUPAMENT DEL LLENGUATGE

A partir dels 12 mesos

L'infant **assenyala** llocs on abans hi havia objectes, encara que ja no hi siguin.

Comprèn la funció comunicativa més enllà del referent present.

Quants més referents assenyala l'infant, **més vocabulari** adquireix mesos després.

Comença a combinar els gestos i les vocalitzacions, produint-los al mateix temps

ÚS DE PANTALLES I DESENVOLUPAMENT LINGÜÍSTIC

Hi ha **dificultat per transferir aprenentatges** de la pantalla al món real. (Barr, 2010).

Els infants aprenen mitjançant la **interacció cara a cara** amb pares i cuidadors, en contextos reals i interactius. (American Academy of Pediatrics, 2016).

Aprendre més d'un idioma pot provocar dificultats de llenguatge?

NO. Aprendre més d'un idioma no causa problemes de llenguatge.

Els infants que aprenen més d'un idioma parlen més tard?

L'adquisició de més d'una llengua pot ser lleugerament més lenta, però els infants multilingües solen dir les primeres paraules cap als 12 mesos i combinar-ne dues cap als 2 anys; la barreja de llengües i alguns errors gramaticals són habituals i transitoris.

Els infants d'entorns desfavorits poden tenir un TDL?

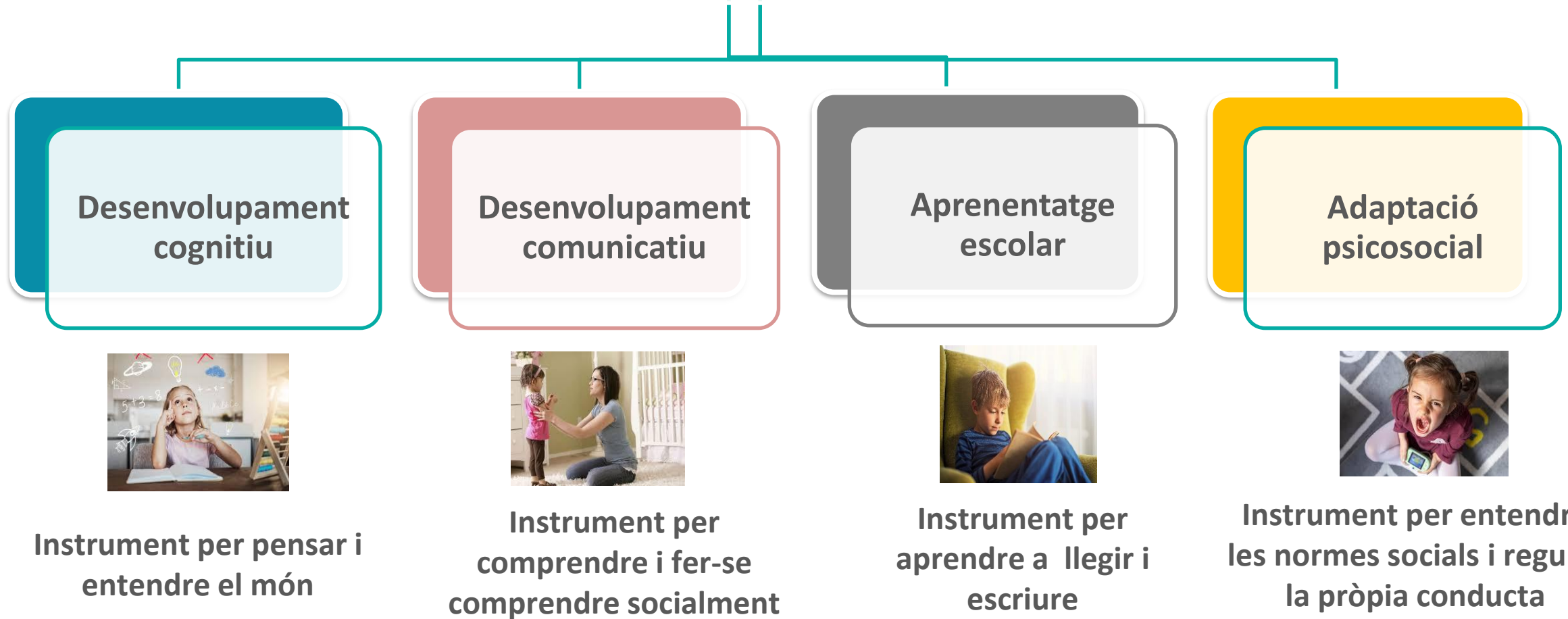
Sí, si presenten dificultats greus i persistents del llenguatge. El nivell socioeconòmic baix només s'ha de considerar com un factor de risc que interacciona amb molts altres.

Un infant amb poca exposició a la llengua d'acollida es pot diagnosticar de TDL?

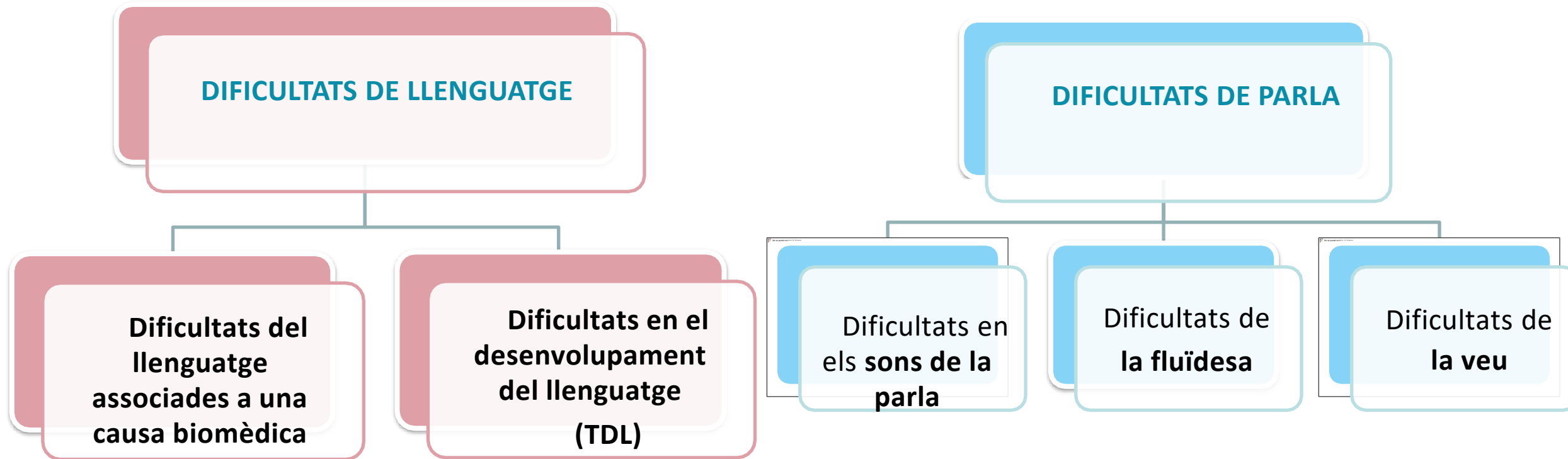

En aquests casos, **no se'ls ha de diagnosticar com a TDL** tret que presentin dificultats persistents d'expressió i/o comprensió en la primera llengua.

EL LLENGUATGE CONSTITUEIX UN PILAR DE MOLTES ÀREES DEL DESENVOLUPAMENT

LA PARLA I EL LLENGUATGE NO ÉS EL MATEIX, PERÒ PODEN COEXISTIR

En Joan té 5 anys i té dificultats per entendre els altres (llenguatge receptiu) i per expressar pensaments, emocions i idees (llenguatge expressiu) però no té problemes de parla.

La Maria té 4 anys. Sap el que vol dir, però és difícil entendre-la quan parla perquè no pronuncia correctament i omet, agrega o canvia sons. La Maria té un Trastorn dels Sons de la Parla (TSH) que no l'afecta al llenguatge.

DE L'INICI TARDÀ DEL LLENGUATGE (I.T) AL TRASTORN DEL DESENVOLUPAMENT DEL LLENGUATGE (TDL)

FACTORS DE RISC

**UN 14 % D'INFANTS ALS 2 ANYS
PRESENTEN INICI TARDÀ DEL
LLENGUATGE**

ENTRE ELS 2 I 3 ANYS:

El **44%** dels infants continuen complint criteris de dificultats de llenguatge

ENTRE ELS 3 I 4 ANYS:

Només remet en un **4%** dels casos

4-5 ANYS

Un **40%** dels infants amb retard en el desenvolupament del llenguatge acaben tenint un

TRASTORN PERSISTENT DEL LLENGUATGE ORAL

6 ANYS

Un **50%** dels infants amb un trastorn del llenguatge oral també tindrà un

TRASTORN DEL LLENGUATGE ESCRIT

(Dale et al., 2003)

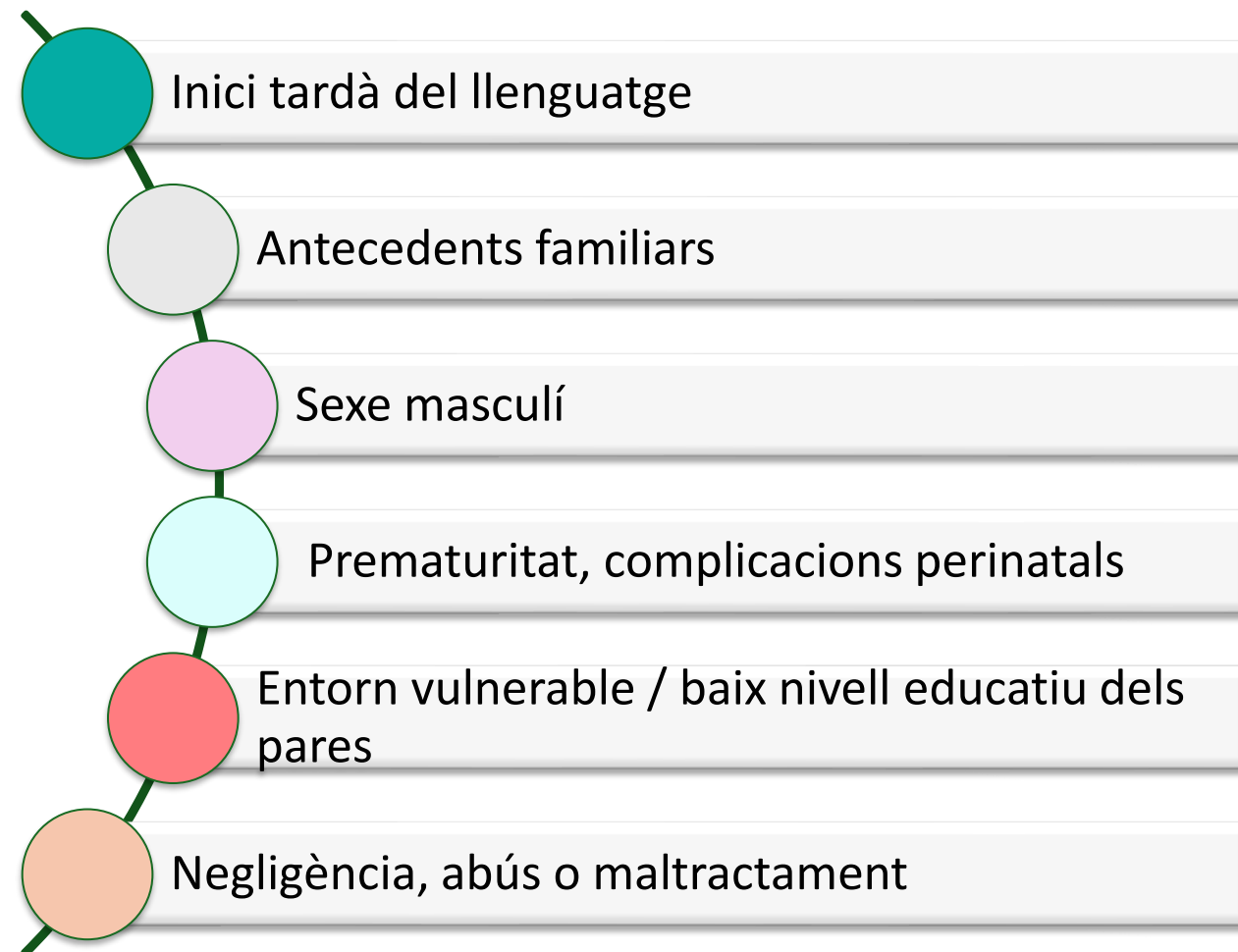
Estudi amb metodologia DELPHI Consorci Catalise

(Bishop et al., 2016, 2017)

INDICADORS DE RISC ELEVAT:

Parlants tardans amb:

- Comprensió limitada i/o
- Ús pobre de gestos i/o
- Antecedents familiars

SÍMPTOMES OBSERVATS DURANT LA INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA

2 anys

- Repertori inferior a 50 paraules.
- No combina dues paraules.

3 anys

- Dificultat per comprendre instruccions complexes.
- Vocabulari inferior a 70 paraules
- No combina 3 paraules.
- La família té dificultats per entendre'l.

4 anys

- Comprèn poc el llenguatge quotidià
- Dificultat per explicar vivències.
- Li costa formular preguntes simples.
- Dificultat per connectar oracions.

5 anys

- Frases simples i errors morfosintàctics.
- Errors en paraules funció.
- Dificultat per explicar, jugar amb el llenguatge i aprendre vocabulari.
- Substitucions i omissions de sons.
- Dificultats de consciència fonològica i correspondència lletra-so.

6 anys

- Participació limitada en converses i dificultat per explicar-se amb coherència.
- Dificultat per comprendre i recordar instruccions.
- Accés lent a les paraules.
- Errors de concordança i estructura sintàctica.
- Dificultat en el reconeixement fluid de paraules escrites.
- Baixa comprensió lectora.

Senyals d'alerta

Taula 10. Senyals d'alerta de TDL per etapes i edats

Etapa preverbal	
0-3 mesos	- No reacciona a la veu o als sons. - No somriu quan li parlen. - Manca o poc contacte ocular.
3-4 mesos	- No emet sons. - Poca intenció comunicativa. - Manca de reacció als sorolls, a la veu o a la música.
4-6 mesos	- No segueix els sons amb la mirada. - Emissions sil·làbiques molt limitades.
6-8 mesos	- No volteja el cap ni mira al lloc d'on provenen els sons. - No escolta quan se li parla. - Manca o poc ballboteig.
8-12 mesos	- No balboteja llargues cadenes de sons. - No imita sons de la parla. - No utilitza sons ni gestos per cridar i mantenir l'atenció dels altres. - No respon al seu nom. - No comprèn paraules bàsiques ni el "no".
Transició a etapa verbal	
12-18 mesos	- No assenyala objectes ni els mostra als altres. - No utilitza gestos simples ("adeu" o negar amb el cap). - No es comunica de cap manera quan necessita ajuda. - No diu 1 o 2 paraules (mare, pare, no...). - No tracta d'imitar les paraules que sent.
Etapa verbal	
18-24 mesos	- Mínima o cap intenció comunicativa. - No entén frases simples com "no toquis". - Produeix menys de 10 paraules intel·ligibles. - No diu "no" ni sacseja el cap com a negació. - No assenyala per mostrar a una altra persona el que vol. - No respon amb una paraula o gest a una pregunta senzilla.
2-3 anys	- Mínima interacció i manca d'intenció comunicativa. - Regressió o estancament en el desenvolupament del llenguatge. - Produeix menys de 50 paraules. - No diu frases de dues paraules. - No segueix instruccions simples. - No repeteix paraules que escolta en una conversa. - No desenvolupa el joc simbòlic o de simulació. - El 50% de la parla hauria de ser intel·ligible a aquesta edat.

Etapa preverbal

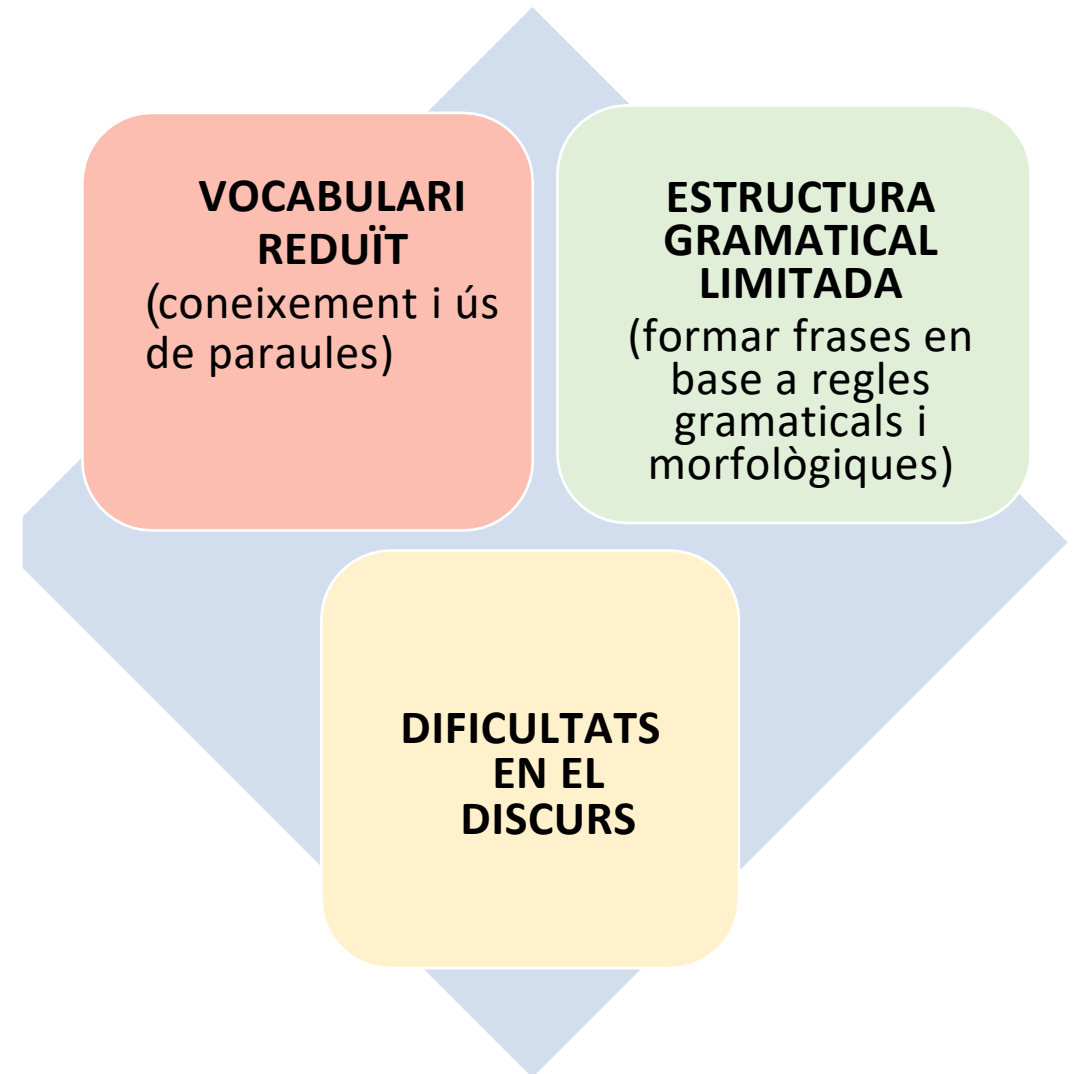
3-4 anys	- Té una comprensió limitada del que es diu. - No segueix instruccions de 2 o 3 passos. - Produeix frases de màxim 3 paraules. - Els familiars propers no comprenen ni la meitat del que diu.
4-5 anys	- Interacció inconsistent o anormal. - L'entorn no proper no entén gaire el que explica l'infant. - L'entorn proper no pot entendre més de la meitat del discurs de l'infant. - Té dificultats per entendre, seguir o recordar instruccions orals. - El seu vocabulari és molt restringit tant en producció com en comprensió. - Té dificultats per adquirir paraules noves. - Fa servir estructures gramaticals molt simples. - Té dificultats per explicar una història coherent. - No troba la paraula que vol dir (accés al lèxic).
5-6 anys	- Necessita que se li repeteixi diverses vegades el que se li diu per poder-ho entendre. - Té dificultats per comprendre una narració oral. - S'equivoca amb les paraules llargues o infreqüents. - Comet errors en pronunciar paraules. - Li costa de trobar la paraula que vol dir. - El seu vocabulari és limitat. - Li costa de planificar el discurs o la narració. - Emet oracions desordenades o es deixa paraules a les frases. - Té dificultats en la consciència fonològica (capacitat reduïda per aïllar i manipular sons de les paraules). - Té dificultats amb l'associació grafema-fonema.
6-10 anys	- El seu vocabulari és molt pobre. - Presenta poques habilitats conversacionals i discursives. - Parla molt però amb escassa implicació en la conversa recíproca. - Les intervencions solen ser literals, sense comprensió del significat intencional de qui parla.
+ 11 anys	- Té dificultats per recordar o aprendre vocabulari de baixa freqüència i/o neologismes. - Té dificultats per expressar els seus pensaments de forma clara. - Confusions morfosintàctiques, com alteració del temps verbal o estructures oracionals pobres o inacabades. - Té una fonologia pobre amb dificultats en la combinació de fonemes, especialment en paraules polisil·làbiques. - Té dificultats per fer bromes basades en el llenguatge, tendència a la comprensió literal.

DIAGNÒSTIC ALS 5 ANYS

TRASTORN DEL DESENVOLUPAMENT DEL LLENGUATGE-TDL- AMB DIFICULTATS DE COMPREENSIÓ I/O EXPRESSIÓ

- Té dificultats per **identificar, processar i retenir a la memòria els sons de la parla i el seu ordre.**
- Necessita més exposicions per aprendre paraules noves i per aprendre i consolidar la gramàtica.

LA PREVALENÇA AMB TDL ÉS DEL 7% DE LA POBLACIÓ

Infradiagnòstic?

Dificultats per comprendre missatges verbals amb soroll, múltiples veus o parla ràpida

Dificultats per percebre correctament paraules desconegudes o en llengües estrangeres

Problemes per recordar noms de persones, llocs, frases o instruccions verbals

Dificultat per planificar el discurs, omissions d'informació que afecta la coherència i la comprensió del què diu

Dificultats en el raonament verbal, especialment quan es necessita pensament abstracte

Dificultats per captar el sentit figurat del llenguatge, com acudits, frases fetes o expressions no literals

Dificultats de comprensió lectora i expressió escrita.
Li costa prendre apunts a classe

Dificultat per aprendre paraules noves i accedir al lèxic, amb pauses i bloquejos en parlar

Dificultats per comprendre i utilitzar **estructures gramaticals complexes**

Ansietat en parlar en públic

Desconnexió en converses i debats.
Participació limitada per l'esforç en processar el llenguatge

DIFICULTATS EN LA COMUNICACIÓ INTERPERSONAL

Als 16 anys, 40% té **dificultats amb els iguals** i 50% pateix **assetjament**

(Conti-Ramsden & Botting 2004; Durkin & Conti-Ramsden, 2007).

BAIX RENDIMENT ACADÈMIC

Dificultats d'aprenentatge de la **lectura i l'escriptura**

(Snowling et al., 2000)

Dificultats acadèmiques en **matemàtiques i matèries amb alta càrrega lingüística**

Major risc de **fracàs escolar**

(Conti-Ramsden et al., 2018).

PROBLEMES DE SALUT MENTAL

Baixa autoestima, frustració, ansietat, depressió i estrès especialment en situacions socials o acadèmiques.

El **40%** té **dificultats de salut mental** (ansietat i depressió)

(Conti-Ramsden & Botting, 2008; Botting et al., 2016)

LIMITACIONS EN LES OPORTUNITATS LABORALS

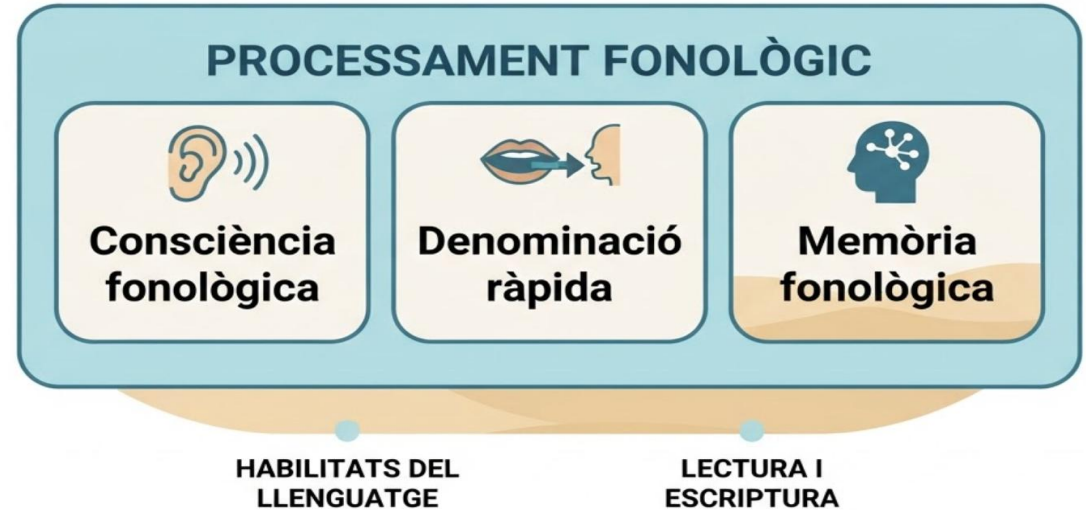
Els joves amb TDL tenen una **taxa d'atur quatre vegades més gran** que la dels seus companys

(Conti-Ramsden et al., 2018)

	TRASTORN DEL DESENVOLUPAMENT LLENGUATGE	EMPOBRIMENT DEL LLENGUATGE A CAUSA DE FACTORS AMBIENTALS
ORIGEN	Neurobiològic <i>Com el cervell processa el llenguatge.</i> La genètica hi té un paper important, però no hi ha una prova mèdica diagnòstica.	Manca d'exposició i oportunitats comunicatives.
RESPOSTA A LA INTERVENCIÓ	Evoluciona lentament tot i rebre intervenció logopèdica. Necessita suport continu i personalitzat.	Respon de forma positiva a la intervenció logopèdica i a l'estimulació lingüística.
ERRORS LINGÜÍSTICS	• Errors fonològics d'omissió i/o canvi de fonemes. • Errors en l'aplicació de les regles gramaticals, com la conjugació verbal, el gènere i número, i l'ordre de les paraules en una oració. • Errors en la repetició de frases i pseudoparaules.	• Pocs errors d'omissió o substitució. • Frases curtes i simples, però amb pocs errors morfosintàctics. • Errors a l'hora de comprendre el significat precís de les paraules. • Menys errors en la repetició de frases i pseudoparaules.

LES DIFICULTATS FONOLÒGIQUES REPERCUTEIXEN EN EL SEU LLENGUATGE ESCRIT

PROCESSAMENT FONOLÒGIC

DÈFICIT EN LA CONSCIÈNCIA FONOLÒGICA (C.F)

Capacitat de reflexió i manipulació de l'estructura fonològica de les paraules del propi llenguatge

DÈFICIT DE DENOMINACIÓN RÀPIDA AUTOMATITZADA (RAN)

Rapidesa i exactitud amb què es recuperen les representacions fonològiques emmagatzemades en la memòria a llarg termini

DÈFICIT DE MEMÒRIA FONOLÒGICA

Emmagatzematge d'informació fonològica en la memòria a curt termini

**COM PODEM IDENTIFICAR UN INFANT
AMB RISC DE TDL?**

LA DETECCIÓ

COM HA DE SER EL PROCÉS DE DETECCIÓ I AVALUACIÓ?

Cribatge universal trimestral a tota la classe mitjançant l'observació directa

1

Observació individual dels infants que presenten signes d'alerta

2

Recollir informació a través dels familiars dels infants que presenten signes d'alerta i respondre un qüestionari

3

Valorar factors de risc de persistència de les dificultats

4

Administrar un protocol d'observació per detectar les dificultats en els diferents components del llenguatge

5

Avaluació en resposta a la intervenció
Observar els canvis i millores de la intervenció realitzada en aquells infants que presentin dificultats de llenguatge

6

Administrar un protocol
d'observació de les dificultats en el
desenvolupament del llenguatge per
detectar les dificultats en els
diferents components

Protocol d'observació per a mestres. Trastorn del Desenvolupament del Llenguatge Col·legi de
Logopedes de Catalunya

https://www.clc.cat/sites/default/files/documentation/2025-04/PROTOCOL%20MESTRES%20TDL_0.pdf

Llistat de comprovació de dificultats lingüístiques i comunicatives
Adaptació checklist de Damico 1985 i Justice i col·legues (2002)

Col·legi de Logopedes
de Catalunya

PROTOCOLO DE OBSERVACIÓN PARA MAESTROS
TRASTORNO DEL DESARROLLO DEL LENGUAJE

Autores: Mireia SALA, Teresa HERRERO, Ignasi IVERN

Nombre del alumno/a: _____ Curso escolar: _____
Fecha de nacimiento: _____ Fecha de la observación: _____
Nombre del maestro/a: _____

	ÍTEM	Grado de afectación		
		0	1	2
	Aspectos generales			
	1. Tiene antecedentes familiares de problemas de lenguaje.			
	2. Presentó retraso en la adquisición de las primeras palabras (alrededor de los 2 años).			
	3. Presentó retraso en hacer las primeras frases juntando dos palabras (alrededor de los 3 años).			
	4. Se observa discrepancia entre el desarrollo cognitivo y la competencia lingüística.			
	5. Siempre ha mostrado dificultades de comprensión oral (palabras, órdenes, etc.).			
	6. El examen audiológico es normal, aunque parece que el alumno es hipoacúsico o tiene problemas de atención.			
	Aspectos específicos*			
NIVEL FONOLÓGICO	7. Tiene dificultades para discriminar y reconocer sonidos significativos de la lengua.			
	8. Su lenguaje expresivo es muy limitado e ininteligible.			
	9. Le cuesta la emisión y la secuenciación correcta de los sonidos que componen las palabras.			
	10. Confunde y substituye sonidos.			
	11. Le cuesta vocalizar o lo hace con un esfuerzo destacable.			
	12. Manifiesta poco dominio de la entonación en sus producciones verbales.			
	13. Tiene un nivel bajo de memoria verbal a corto plazo en tareas de repetición.			
	14. Omite sílabas iniciales y/o finales.			
	15. Simplifica los grupos consonánticos.			
	16. Tiene dificultades para producir palabras trisílabas.			
	17. Omite sílabas átonas.			
	18. Simplifica diptongos.			
	19. Presenta dificultades para identificar, diferenciar y manipular mentalmente los sonidos que forman las palabras (conciencia fonológica).			
NIVEL MORFOSINTÁCTICO	20. Le cuesta la comprensión de órdenes, de enunciados largos y de estructuras complejas.			
	21. Tiene dificultades para entender estructuras sintácticas ambiguas.			
	22. Muestra una comprensión y un uso limitado de los prefijos y sufijos de las palabras.			
	23. Tiene dificultades con los tiempos verbales.			
	24. Omite o no domina las palabras función (artículos, preposiciones, verbos auxiliares, etc.).			
	25. Altera el orden habitual de las palabras			
	26. Comete errores de concordancia dentro de los sintagmas, entre sintagmas y entre oraciones.			
	27. Utiliza frases muy cortas.			
	28. Tiene un repertorio muy limitado de estructuras sintácticas.			
NIVEL LÉXICO- SEMÁNTICO	29. Utiliza incorrectamente las reglas sintácticas.			
	30. Muestra dificultades en la comprensión oral de palabras y enunciados.			
	31. Tiene un vocabulario reducido en lo que se refiere a la comprensión.			
	32. Le cuesta entender palabras relacionadas con el espacio y el tiempo.			
	33. Tienen dificultades para relacionar palabras y campos semánticos.			
	34. Utiliza palabras generales en lugar de palabras más específicas.			
	35. Se expresa con un vocabulario pobre con relación a los niños de la misma edad.			
	36. Conoce pocos sinónimos y antónimos.			
	37. Cambia una palabra por otra que pertenece al mismo campo semántico.			
	38. Hace circunloquios por falta de léxico (usa muchas palabras para expresar una de sola).			
	39. Frecuentemente se traba cuando habla por falta de recursos léxicos.			
	40. Utiliza palabras comodín de forma excesiva.			

	ÍTEM	Grado de afectación		
		0	1	2
NIVEL PRAGMÁTICO	41. Mantiene un contacto ocular reducido o inadecuado.			
	42. Le cuesta respetar el turno de habla.			
	43. Interpreta erróneamente la entonación del mensaje.			
	44. Muestra poca expresión facial.			
	45. Utiliza gestos como sustitutos de las palabras.			
	46. Le cuestan los cambios de rutinas.			
	47. Le falta adecuación del lenguaje al contexto.			
	48. Emite palabras o frases que acaba de pronunciar otra persona, como un eco (ecolalia directa).			
	49. Frecuentemente repite palabras o frases de "procedencia evidente" (TV, cine, padres, profesor, etc.) (Ecolalia diferida).			
	50. Le cuesta explicar historias orales bien estructuradas, no por dificultades morfosintácticas, sino semánticas.			
	51. Muestra pocas iniciativas de conversación o bien tiene iniciativas en momentos no apropiados.			
	52. Tiene dificultades para responder a preguntas abiertas.			
	53. Puede parlotear correctamente en cuanto a la forma, pero inadecuadamente en cuanto al contexto.			
	54. Tiene poca capacidad para seguir las normas de conversación			
	55. Muestra poca interacción con el adulto y se limita a turnos de preguntas-respuestas.			
	56. Tienen dificultades de recepción y comprensión de los mensajes.			
	57. Muestra poca habilidad en el uso de las convenciones sociales (saludos, agradecimientos, etc.).			
	58. No proporciona suficiente información para pedir lo que quiere.			
	59. Presenta dificultades para mantener el tema de conversación.			
	60. Manifiesta pocas aptitudes para describir hechos, pensamientos, ideas, sentimientos, etc.			
	61. Le cuesta inferir el significado implícito.			
	62. Realiza una comprensión literal y no capta ni el sentido figurado, ni la ironía, ni las mentiras.			
OTROS SIGNOS DE ALERTA	63. Le cuesta la secuenciación temporal.			
	64. Le cuesta mantener el material verbal en la memoria a corto plazo y manipularlo (memoria de trabajo).			
	65. Habitualmente presenta déficit de atención.			
	66. Presenta dificultades en el comportamiento y en el control de las emociones (rabietas, agresividad, gritos, etc.).			
	67. Tiene tendencia a la hiperactividad.			
	68. Le cuesta adaptarse a las situaciones nuevas.			
	69. Tiene pocos intereses y también le falta interés por las actividades de los otros.			
	70. Presenta retraimiento social.			
OBSERVACIONES				

*Todos estos ítems se han de valorar en relación con los parámetros evolutivos normales que siguen los niños y las niñas de la misma edad.

LLISTAT DE COMPROVACIÓ DE DIFICULTATS LINGÜÍSTIQUES I COMUNICATIVES

Fonologia

- S'equivoca en les paraules llargues o infreqüents?
- Parla sovint de manera intel·ligible?
- Comet errors en pronunciar paraules?

SÍ	NO
SÍ	NO
SÍ	NO

Vocabulari

- Presenta una parla poc fluida, amb interrupcions, pauses i ús d'interjeccions?
- Li costa trobar la paraula que vol dir?
- ¿Utilitza vocabulari poc específic com: això, allò, aquest, aquí, allà?
- Confon el significat d'algunes paraules?

SÍ	NO
SÍ	NO
SÍ	NO
SÍ	NO

Morfosintaxi i discurs

- No dona prou informació quan dona instruccions?
- Li costa planificar el discurs o la narració?
- De vegades fa oracions desordenades o es deixa paraules en les frases?
- De vegades s'equivoca en conjuguar els verbs i fer concordances de subjecte-verb o d'article-nom o s'equivoca en dir articles, preposicions, pronoms, adverbis, etc?
- Fa frases curtes?

SÍ	NO
SÍ	NO
SÍ	NO
SÍ	NO
SÍ	NO

Comprensió

- Necessita que se li repeteixi moltes vegades perquè entengui el que se li diu?
- Té dificultat per comprendre una narració oral?
- No demana aclariments dels missatges ni pregunta quan no entén una paraula?

SÍ	NO
SÍ	NO
SÍ	NO

Comunicació / pragmàtica

- No segueix la conversa o canvia de tema de forma no apropiada?
- Té una entonació inapropiada o estranya?
- Triga a contestar?
- Repeteix el que li diuen o utilitza frases estereotipades?
- Només parla del que li interessa?
- No entén les bromes, acudits, jocs de paraules, la ironia?
- Li costa expressar sentiments?
- Realitza un ús no adequat de la comunicació no verbal (contacte ocular, distància entre interlocutors, inexpressió, etc.).
- Li costa canviar d'activitats i no li agraden les situacions inesperades?
- Té dificultats de relació amb els companys?
- ¿Presta poca atenció a les històries que es conten?
- S'enfada quan no pot explicar alguna cosa?

SÍ	NO
SÍ	NO
SÍ	NO
SÍ	NO
SÍ	NO
SÍ	NO
SÍ	NO
SÍ	NO
SÍ	NO
SÍ	NO
SÍ	NO
SÍ	NO

Listas de verificació

<https://www.cdc.gov/act-early/resources/milestone-checklists.html>

Listas de verificación

- [2 meses](#)
- [4 meses](#)
- [6 meses](#)
- [9 meses](#)
- [1 any](#)
- [18 meses](#)
- [2 anys](#)
- [3 anys](#)
- [4 anys](#)
- [5 anys](#)

[Espanyol pdf](#)

[Anglès pdf](#)

[Àrab pdf](#)

[Xinès simplificat pdf](#)

[Crioll haitià pdf](#)

[Portuguès](#)

[brasilerpdf](#)

[Somalí pdf](#)

[Vietnamita](#)

Su hijo a los 2 años*

El nombre del niño

La edad del niño

Fecha

¡Los indicadores son clave! La manera en que su hijo juega, aprende, habla, actúa y se mueve ofrece información importante sobre su desarrollo. Marque los indicadores que su hijo ha alcanzado a los 2 años. Lleve esta información y en cada visita médica de rutina del niño hable con el médico sobre los indicadores que su bebé ha alcanzado y qué esperar a continuación.

Lo que la mayoría de los niños hacen a esta edad:

En las áreas social y emocional

- ☐ Se da cuenta cuando otra persona está lastimada o triste; por ejemplo, se detiene o pone cara triste cuando alguien está llorando
- ☐ Lo mira a la cara para ver cómo reaccionar en una situación nueva

En las áreas del habla y la comunicación

- ☐ Señala las cosas que aparecen en los libros cuando le pregunta; por ejemplo, "¿dónde está el osito?"
- ☐ Dice al menos dos palabras juntas, como "más leche"
- ☐ Señala al menos 2 partes del cuerpo cuando le pide que le muestre
- ☐ Usa más gestos, además de solo saludar con la mano o señalar cosas, como soplar besos o decir que sí con la cabeza

En el área cognitiva (aprendizaje, razonamiento, resolución de problemas)

- ☐ Sostiene algo en una mano mientras usa la otra; por ejemplo, sostiene un recipiente mientras le quita la tapa
- ☐ Intenta usar las manijas o botones de los juguetes
- ☐ Juega con más de un juguete a la vez; por ejemplo, pone comida de juguete en un plato de juguete

En las áreas motora y de desarrollo físico

- ☐ Patea una pelota
- ☐ Corre
- ☐ Sube varios escalones caminando (sin gatear) con o sin ayuda
- ☐ Come con cuchara

* Es hora de hacer pruebas del desarrollo!

A los 2 años, a su hijo le deben hacer una prueba de autismo, según lo recomendado para todos los niños por la Academia Estadounidense de Pediatría. Pregúntele al médico sobre las pruebas del desarrollo de su hijo.

Otras cosas importantes para compartir con el médico...

- ¿Qué es lo que más disfruta hacer usted con su hijo?
- ¿Cuáles son algunas cosas que su hijo disfruta hacer o que hace bien?
- ¿Hay algo que su hijo hace o que no hace y que le preocupa?
- ¿Ha perdido su hijo alguna habilidad que antes tenía?
- ¿Nació su hijo prematuro o tiene alguna necesidad especial de atención médica?

Usted conoce a su hijo mejor que nadie. Si su hijo no está alcanzando los indicadores del desarrollo, si ha perdido destrezas que antes tenía, o si usted está preocupado por algo más, no espere. Reaccione pronto. Hable con el médico de su hijo, comparta sus preocupaciones y pregunte sobre las pruebas del desarrollo. Si usted o el médico siguen preocupados:

1. pida una remisión a un especialista y,
2. llame al programa de intervención temprana de su estado o territorio para saber si su hijo puede recibir servicios para ayudarlo. Obtenga más información y averigüe el número telefónico en cdc.gov/IntervenciónTemprana.

Para obtener más información sobre cómo ayudar a su hijo, visite cdc.gov/Preocupado.

No espere. ¡Reaccionar pronto puede marcar una gran diferencia!

Ayude a su hijo a aprender y a desarrollarse

Como primer maestro de su hijo, usted puede ayudarlo a aprender y a desarrollar su cerebro. Pruebe estos sencillos consejos y actividades de una manera segura. Hable con el médico y los maestros de su hijo si tiene preguntas o si desea obtener más ideas acerca de cómo ayudarlo en su desarrollo.

- Ayude a su hijo a aprender cómo suenan las palabras, aun si todavía no puede decirlas con claridad. Por ejemplo, si su hijo dice "ma nana", diga "quieres más banana".
- Observe a su hijo de cerca cuando juegue con otros niños. A esta edad, los niños juegan uno al lado del otro, pero no saben cómo compartir y resolver problemas. Muéstrelle a su hijo cómo hacer frente a los conflictos ayudándolo a compartir, turnarse y usar palabras cuando sea posible.
- Haga que su hijo lo ayude a prepararse para la hora de comer, dejándole llevar cosas a la mesa, como vasos de plástico o servilletas. Agradézcale al niño por ayudarlo.
- Dele a su hijo pelotas para que las patee, arroje o haga rodar.
- Dele juguetes que le enseñen a su hijo cómo hacer que las cosas funcionen y cómo resolver problemas. Por ejemplo, dele juguetes donde pueda presionar un botón y suceda algo.
- Deje que su hijo juegue a disfrazarse con ropa de adulto, como zapatos, sombreros y camisas. Esto lo ayudará a comenzar a jugar con su imaginación.
- Permita que su hijo coma la cantidad que quiera en cada comida. Los niños pequeños no siempre comen la misma cantidad o el mismo tipo de alimento todos los días. Usted debe encargarse de ofrecerle alimentos saludables y su hijo debe decidir si necesita comer y cuánto.
- Establezca rutinas para dormir y alimentar al niño. Cree un ambiente tranquilo y silencioso a la hora de dormir del niño. Póngale su pijama, lávele los dientes y léale 1 o 2 libros. A esta edad, los niños necesitan de 11 a 14 horas de sueño por día (incluidas las siestas). Mantener los horarios constantes hace que sea más fácil.
- Pregúntele al médico o a los maestros de su hijo sobre aprender a usar el baño para saber si el niño está listo para comenzar. La mayoría de los niños no son capaces de aprender a ir al baño hasta los 2 o 3 años. Comenzar demasiado pronto puede causarle estrés y retrocesos, lo cual puede hacer que le lleve más tiempo lograrlo.
- Use palabras positivas cuando su hijo sea un buen ayudante. Déjelo ayudar con las tareas sencillas, como guardar los juguetes o poner la ropa sucia en el canasto.
- Juegue con su hijo al aire libre y diga "en sus marcas, listo, ya". Por ejemplo, lleve a su hijo hacia atrás en el columpio. Diga "en sus marcas, listos...", luego espere y diga "ya", cuando empuje el columpio.
- Deje que su hijo cree proyectos de arte sencillos con usted. Dele crayones o ponga en un papel un poco de pintura para pintar con los dedos y déjelo explorar extendiendo la pintura por el papel y haciendo puntos. Cuelguelo en la pared o en el refrigerador para que su hijo pueda verlo.

Para ver más consejos y actividades, descargue la aplicación de los CDC **Sigamos el Desarrollo**.

Esta lista de verificación de los indicadores del desarrollo no es un sustituto de las herramientas estandarizadas y validadas para la evaluación del desarrollo. Estos indicadores del desarrollo muestran lo que la mayoría de los niños (75% o más) pueden hacer a cada edad. Los expertos en la materia seleccionaron estos indicadores con base en los datos disponibles y por consenso.

www.cdc.gov/pronto | 1-800-CDC-INFO (1-800-232-4636)

Aplicació *CDC's Milestone Tracker*

Aplicació gratuïta disponible per a **iOS i Android**, en **anglès i castellà**.

Permet als pares fer un **seguiment del desenvolupament infantil dels 2 mesos als 5 anys** mitjançant llistes de control il·lustrades, senzilles i fàcils d'utilitzar.

Milestone Tracker dels CDC des de l' [App Store](#) o [Google Play](#)

Centers for Disease Control and Prevention

“Learn the Signs. Act Early.” Program

Sigamos el desarrollo App Marketing Kit

INTERVENCIÓ EDUCATIVA EN DIFERENTS ETAPES EDUCATIVES

**Recursos, eines i recomanacions pràctiques per aplicar a
les aules**

EDUCACIÓ INFANTIL

PROGRAMA HANEN

Pares i Mestres

El programa Hanen està inclòs entre els serveis que ofereix la Sanitat Pública de diversos països: Canadà, Regne Unit, Holanda, etc.

- Augmenta la comunicació social.
- Redueix els problemes de conducta.
- Major efectivitat en relació cost-benefici.
- Millora la generalització.
- Disminueix l'estrès parental.
- Els pares se senten més capaços i eficaços a l'hora de fomentar el desenvolupament del seu fill.

ESTILS COL·LOQUIALS DELS INFANTS

Manolson, A. Parlant ens entenem tots dos. Hanen. Entha.

SOCIABLE	• Constantment inicia activitats amb els altres infants. • Respon bé quan altres persones les inicien.
RETICENT	• Poques vegades inicia l'acció, encara que respongui quan se li parla. • Freqüentment està fora de la interacció i de les activitats de grup i es manté com a observador.
AMB ELS SEUS PROPIS PLANS	• Passa molt de temps jugant sol. • Aparenta no interessar-se a interactuar amb els adults ni els companys. • Pot iniciar l'activitat quan necessita alguna cosa, però sol ignorar els esforços per fer que hi participi.
PASSIU	• Poques vegades respon o inicia l'acció. • Demostra poc interès en les persones que l'envolten. • Si aquest és l'estil constant de l'infant, reflecteix un retard en el desenvolupament.

Manolson, A. Parlant ens entenem tots dos. Hanen. Entha.

L'estil comunicatiu de l'infant pot influir en la interacció amb el docent

Si penses en tots els infants de la classe, probablement t'adonaràs que **no interactues de la mateixa manera amb cadascun d'ells.**

- 1. Amb quins infants interactues amb més freqüència?**
- 2. Amb quins infants gaudeixes més de la interacció? Com és el seu estil comunicatiu?**
- 3. Amb quins infants interactues menys? Com és el seu estil comunicatiu?**

INTERACCIÓN DEL DOCENT

Manolson, A. Hablando nos entendemos los dos. Hanen. Entha.

ESTIL DIRECTOR

- Controla i dirigeix els infants amb instruccions, suggeriments i preguntes constants.

ESTIL ANIMADOR

- És massa animador i deixa poc espai per a la participació activa dels infants

ESTIL CRONOMETRADOR

- Realitza activitats i rutines ràpides per complir amb l'horari.

ESTIL CALLAT

- Interactua i participa poc, fins i tot quan els nens inicien l'acció.

ESTIL AJUDANT

- Parla molt, i ofereix ajuda abans que els infants la sol·licitin.

ESTIL COMPANY RECEPTIU

- Sintonitza amb els interessos i capacitats dels infants, respon amb calidesa i afavoreix la seva participació activa.

INTERACCIÓ DELS PARES

Manolson, A. Parlant ens entenem tots dos. Hanen. Entha.

ESTIL DIRECTOR

- Pares molt directius i poc flexibles, donen instruccions constants i detallades.

ESTIL EXAMINADOR

- Pares molt intervencionistes, que supervisen i posen a prova constantment el fill.

ESTIL ANIMADOR

- Pares que animen i busquen activament maneres d'entretenir el seu fill/a, prenent la iniciativa en les activitats.

ESTIL ASSISTENT

- Pares que ajuden en excés sense comprendre totalment les capacitats i interessos dels seus fills.

ESTIL EXECUTIU

- Pares amb una agenda sobrecarregada que actuen amb pressa i perden oportunitats de connectar amb els fills.

ESTIL ESPECTADOR

- Pares insegurs en la interacció i el joc que acaben només observant el seu fill.

COMPANY SENSIBLE

- Pares que comprenen les necessitats dels seus fills i fomenten la interacció.

ESTRATÈGIES QUE AFAVOREIXEN LA INTERACCIÓ VERBAL

1

ADEQUA L'ENTORN

A- Afavorir la comunicació

B- Afavorir el treball individual i la concentració

2

CREA OPORTUNITATS PER APRENDRE EL LLENGUATGE SEGUINT LA INICIATIVA DE L' INFANT

- ☐ **Observa** què li interessa a l'infant i **espera** per poder donar-li l'oportunitat d'iniciar o participar d'una activitat.
- ☐ **Escolta** el que l'infant vol dir-te i **posa cara de curiositat**.
- ☐ **Repeteix** les seves paraules correctament.
- ☐ **Afegeix comentaris** al que diu l'infant.
- ☐ **Proposa jocs de dramatització** per representar diferents papers.
- ☐ **Crea situacions** que necessitin comunicació.

Mandson, A. Hablando nos entendemos los dos.

Hanen. Entha.

3

APROXIMA'T FÍSICAMENT PER CAPTAR ELS
SENYALS COMUNICATIUS

4

CREA RUTINES INTERACTIVES PER
GENERAR INTERACCIÓ

Míra'l cara a cara

A l'aula hi ha molts moments que pots crear
rutines interactives:

- Moments de salutació i benvinguda
- Inici de sessió
- Començament i finalització de tasques
- Comiat
- Agraïment

5

INTENTA CAPTAR L'INTERÈS I MANTENIR LA CONVERSA

- ☐ Posa't davant i observa'l.
- ☐ Segueix, imita i participa en el seu joc.
- ☐ Respon als seus intents d'interacció.
- ☐ Fes preguntes i comentaris sense ser invasiu.

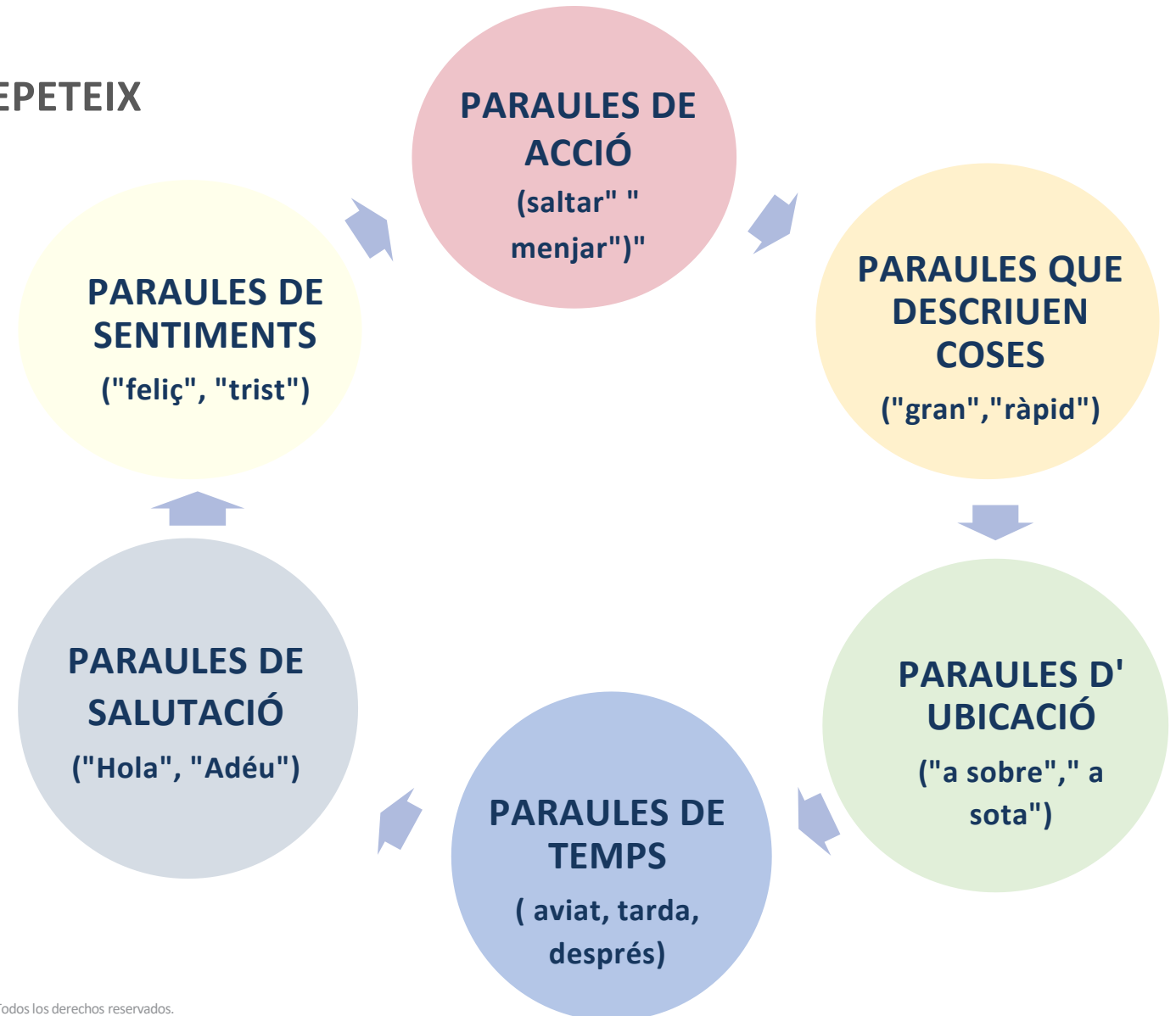
6

AJUSTA EL TEU LLENGUATGE QUAN ET DIRIGEIXES ALS ALUMNES AMB BAIXA COMPETÈNCIA LINGÜÍSTICA

- ☐ Adapta el lèxic i la complexitat al seu nivell.
- ☐ Utilitza frases breus i senzilles.
- ☐ Parla a poc a poc i amb claredat.
- ☐ Reforça el missatge amb gestos i expressions.
- ☐ Repeteix les paraules clau.
- ☐ Fes pauses per facilitar la resposta.
- ☐ Dona temps per processar i respondre.
- ☐ Evita corregir constantment els errors.
- ☐ Deixa frases inacabades perquè les completi.
- ☐ Modela la resposta correcta sense exigir que la repeteixi.
- ☐ Amplia les seves produccions

AFEGEIX PARAULES EN LA INTERACCIÓ I REPETEIX

REPETEIX moltes vegades les paraules noves i importants en diferents situacions

Manolson, A. Parlant ens entenem tots dos.
Hanan. Entha.

El fet d'afegir paraules ajuda que millori la comprensió i amb el temps ajuda a utilitzar-les

**Durant la interacció s'ha de repetir una paraula unes 5 vegades perquè pugui recordar-la.
Les paraules s'han d'ajustar al que està passant en aquell moment**

Ja està

Ja està!
S'ha acabat
l'aigua

Ja està!
S'ha acabat
l'aigua

mira plou! Plou
molt i si plou
necessitem un
paraigua

Telèfon..... això és un
telèfon....anem a trucar al
papa per telèfon

Agafa la
cullera.....
Posa la cullera a la
taula

VARIABLES A CONSIDERAR EN LA GESTIÓ DE LA CONVERSA

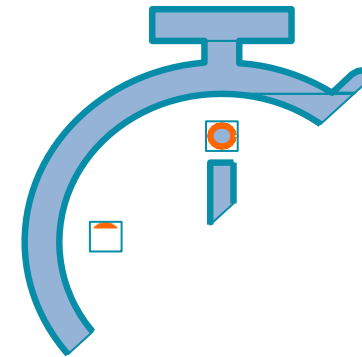
EQUILIBRI DE TORNES

En una conversa els alumnes han d'intervenir un nombre equivalent de vegades.

DENSITAT DE TORNES

No hi ha d'haver torns excessivament llargs al costat d'altres massa breus.

RUTINES QUE LA FAMÍLIA DESENVOLUPA DURANT EL DIA

JUGAR AMB PERSONES

ÀPATS

JUGAR AMB JOGUINES

CONTES

ACTIVITATS D'HIGIENE

TASQUES DE LA CASA

QUÈ HAN D'EVITAR ELS PARES EN LA INTERACCIÓ?

! 1. Una interacció massa directiva o controladora

- No dirigir constantment la interacció ni decidir què s'ha de parlar o jugar.
- No donar ordres o instruccions de forma excessiva durant el joc o la conversa.
- No canviar de tema ràpidament si l'infant està interessat en una altra cosa.
- No convertir la interacció en un exercici o un interrogatori.

! 2. Anar massa ràpid i la sobreajuda

- No parlar massa ni omplir tots els silencis.
- No avançar-se a l'infant ni respondre per ell.
- No acabar les seves frases.
- No posar pressió perquè parli ni mostrar impaciència davant del seu ritme.

! 3. Un estil massa interrogatiu

- No fer massa preguntes seguides.
- No convertir la interacció en un interrogatori.

! 4. Una correcció excessiva

- No exigir repeticions constants de paraules o frases.

LLENGUATGE RECEPTIU	LLENGUATGE EXPRESSIU
1. Comprensió d'instruccions i preguntes. 2. Vocabulari i la comprensió de conceptes i relacions semàntiques. 3. Comprensió d'estructures gramaticals. 4. Comprensió de la informació implícita. 5. Comprensió de narracions i textos.	1. Construcció d'oracions correctes i estructurades. 2. Ampliar i enriquir el vocabulari expressiu. 3. Ajustar el llenguatge al context i a les situacions socials. 4. Habilitats conversacionals i la coherència i cohesió del discurs. 5. Narració i descripció, integrant gestos i expressions facials. 6. Utilitzar el llenguatge per expressar idees i emocions de forma efectiva i funcional a nivell social

Intervenció explícita en tots, un o alguns dels components del llenguatge

COMPONENT FONOLÒGIC

Objectius:

1. Manipular sons de la parla (eliminar, afegir o canviar sons en paraules)
2. Memòria fonològica.

Activitats:

- Consciència fonològica.
- Repetició de dígitos en ordre directe i invers.
- Repetició de paraules.
- Repetició de pseudoparaules.
- Repetició d'oracions de diferent longitud.

COMPONENT MORFOSINTÀCTIC

Objectius:

1. Millorar la producció de frases amb el correcte ordre dels elements (subjecte, verb, complement) i incorporar frases complexes.
2. Ús adequat de la concordança de gènere, nombre i temps verbal en la producció oral i escrita.
3. Fomentar l'ús de conjuncions i connectors per conjoinar idees i millorar la cohesió en el discurs.

Activitats:

- Crear històries amb connectors per unir frases simples.
- Completar frases amb correcta concordança entre subjecte i verb, noms i adjectius.
- Transformar frases d'un temps verbal a un altre.
- Reordenar frases per posar-les en l'ordre correcte.
- Convertir frases afirmatives en negatives i formular preguntes.

COMPONENT SEMÀNTIC

Objectius:

1. Enriquir el vocabulari amb paraules noves i específiques de diferents matèries.
2. Fomentar la comprensió del significat de les paraules en diferents situacions.
3. Desenvolupar habilitats de classificació semàntica i identificació de relacions entre paraules.

Activitats:

- Nominar objectes en làmines ràpidament.
- Introduir vocabulari específic per matèries.
- Identificar sinònims i antònims.
- Deduir significat de paraules en lectures segons el context.
- Classificar paraules per categories (ex.: animals, colors, aliments).

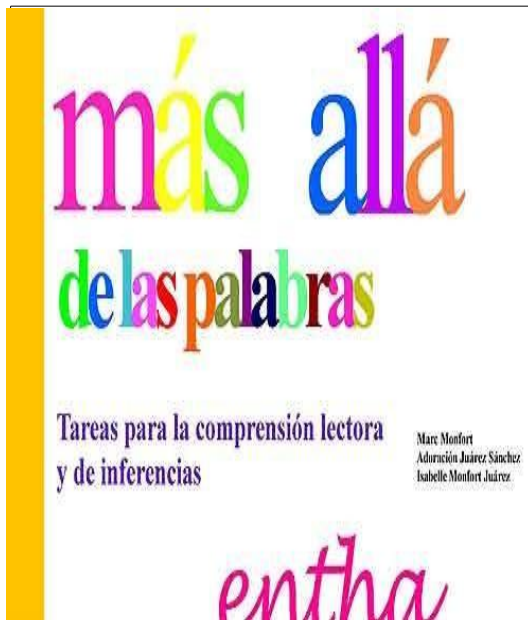
COMPONENT PRAGMÀTIC

Objectius:

1. Millorar les habilitats de comunicació funcional per comunicar les seves necessitats, desitjos i emocions de forma efectiva.
2. Fomentar la interacció social i la participació en jocs en grup.
3. Desenvolupar habilitats conversacionals bàsiques.

Activitats:

- Jocs de rol que simulen situacions quotidianes (ex. compres, jugar amb amics).
- Crear escenaris per iniciar, mantenir i tancar converses (ex.: organitzar una festa).
- Entendre ironies i frases amb sentit figurat.
- Jocs de decisions sobre comportament social (ex.: "Què faries si...?").
- Organitzar debats sobre temes d'interès per practicar l'argumentació. Role-Playing per resoldre conflictes i negociar.
- Llegir històries amb espais en blanc per completar-los.
- Simulacions de trucades telefòniques.
- Petites presentacions per practicar la comunicació efectiva.
- Imatges o vídeos per identificar i parlar sobre emocions.
- Discutir notícies en grup per practicar l'expressió d'opinions.

 Tareas para la comprensión lectora y de inferencias Marc Monfort Aduración Juárez Sánchez Isabelle Monfort Juárez. entha	Inferència lògica La senyora Carme es va mirar al mirall i no li va agradar gaire com li quedaven els cabells i va dir: Felip, vull que em tallis una mica més d'aquest costat. On passa això? Qui és Felip?	Inferència lògica-cultural En Pere viatja a París per primera vegada i quan està caminant pel carrer, un senyor li pregunta alguna cosa, però en Pere no pot contestar.	Inferència semàntica Pere, ¿estàs als núvols?
	Inferència pragmàtica Un mateix enunciat pot tenir molts significats Apartir de la intenció de què parla o del que ha passat prèviament es pot deduir la situació.	La professora surt un moment de classe i la Maria, que té molta gana, treu una bossa de patates de la cartera i comença a menjar. En veure que la professora torna, les guarda ràpidament.	La Maria compra una bossa de patates fregides i comença a menjar en un banc del parc. En veure en Joan i en Carles acostar-se, les amaga ràpidament a la cartera.

EDUCACIÓ SECUNDÀRIA

- Comprendre **llenguatge complex, abstracte i implícit**.
- Ampliar i utilitzar **vocabulari acadèmic i específic**.
- Organitzar i expressar idees de manera **clara, coherent i estructurada**.
- Desenvolupar la **capacitat d'argumentar i expressar opinions**.
- Adaptar el llenguatge al **context, interlocutor i propòsit comunicatiu**.
- Comprendre i utilitzar **ironia, metàfores, dobles sentits i llenguatge figurat**.
- Millorar la comunicació en contextos **acadèmics, socials i laborals**.
- Desenvolupar estratègies per **aclarir malentesos i resoldre dificultats comunicatives**.

LECTOR DE TEXTOS

És una eina dissenyada per convertir text a veu. Reprodueix qualsevol document que tinguem a l'ordinador.

CORRECTOR GRAMATICAL I ORTOGRÀFIC

Identifica i corregeix errors en els textos escrits per millorar la seva qualitat.

DISPOSITIU DE RECONeixEMENT DE VEU

Permet dictar textos amb veu en lloc d'escriure manualment.

APLICACIONS D'APRENENTATGE EN LÍNIA

Recursos educatius com vídeos, exercicis interactius i llibres electrònics adaptats a les necessitats de l'estudiant.

APLICACIONS DE SUPORT VISUAL

Ús d'imatges, vídeos i diagrames per millorar la comprensió del contingut i ajudar la comprensió verbal.

APLICACIONS I.A

ChatGPT pot simplificar textos complexos i adaptar-los a nivell lingüístic

QUINES ADAPTACIONS PODEM FER A L'AULA?

ÀMBIT	RECOMANACIÓ
ACCÉS AL CONTINGUT	Adaptar els continguts amb alta càrrega lingüística, seleccionant els més significatius, funcionals i rellevants per a l'alumne.
MATERIALS	Utilitzar el mateix material que la resta del grup, però amb continguts, activitats i exercicis ajustats al seu nivell lingüístic.
COMPRENSIÓ ORAL	Ajustar el llenguatge del docent: parlar de manera clara, senzilla, pausada i amb frases curtes.
INSTRUCCIONS	Donar instruccions curtes, seqüenciades i ben estructurades, comprovant que les ha entès abans de començar la tasca.
SUPORT VISUAL	Acompanyar les explicacions i activitats amb fotos, dibuixos, esquemes, mapes conceptuals, gràfics, símbols, codis de color o cartells visuals.
ANTICIPACIÓ	Utilitzar calendaris visuals, rutines i anticipació de les activitats per ajudar-lo a saber què passarà durant el dia o la sessió.
VOCABULARI	Abans d'iniciar una unitat, anticipar i treballar el vocabulari clau, explicant-ne el significat amb imatges, exemples o sinònims.
TEXTOS I ENUNCIATS	Simplificar títols, textos i enunciats, dividint-los en frases més simples i reduint informació lingüística no essencial.

TIPUS D'ACTIVITATS	Prioritzar activitats més guiades, com omplir buits, relacionar, seleccionar, ordenar, completar esquemes o respondre amb suport visual.
METODOLOGIA	Fer servir una instrucció multimodal, combinant suport visual, oral, manipulatiu i, quan calgui, tàctil.
ATENCIÓ I FATIGA	Permetre petits descansos en tasques llargues i evitar situacions de doble tasca, com escoltar una explicació mentre copia.
TEMPS	Donar temps addicional en tasques, activitats d'aula i avaluacions.
AVALUACIÓ	Adaptar el format de les proves: llenguatge simplificat, menys preguntes, més suport visual i més temps de resposta.
LLENGUA ESTRANGERA	Valorar l'eliminació, reducció o adaptació significativa de la llengua estrangera segons les necessitats de l'alumne.
EXPRESSIÓ ORAL	Anticipar preguntes, donar temps per preparar respostes i facilitar guions, frases model o esquemes per exposicions orals.
EVOCACIÓ LÈXICA	Ajudar-lo quan no troba una paraula amb pistes fonològiques, semàntiques, frases iniciades, preguntes guia o suport visual.
SEGUIMENT	Supervisar les tasques de manera freqüent, oferint ajuda abans que s'acumulin errors o bloquejos.

Cada infant té el seu ritme, ja parlarà

Hi ha senyals que indiquen alerta. **El retard persistent és clínic.**

Els nens parlen més tard que les nenes

El sexe no justifica ignorar signes d'alerta.

Tot ho comprèn, però no parla

Sempre cal **avaluar la comprensió** amb criteris objectius

Només necessita més estímul a casa

La **intervenció professional primerenca** és fonamental, encara que sigui en **entorns naturals**.

Amb els gestos ja es fa entendre

Els gestos no substitueixen el desenvolupament del llenguatge oral

1 El TDL es fa visible de manera gradual al llarg del desenvolupament.

2 L'escola és clau per detectar precoçment signes d'alerta

3 Abans dels 4 anys, cal detectar risc i actuar precoçment; als 5 anys, la persistència de les dificultats obliga a plantejar una derivació diagnòstica.

4 No s'han de banalitzar signes d'alerta com un vocabulari molt reduït, la dificultat per construir frases i comprendre ordres, els errors gramaticals persistents o les dificultats per explicar fets, seguir converses o comprendre relats.

5 No tot infant que parla poc té un TDL, però tota dificultat persistent de llenguatge mereix seguiment. Fer seguiment i no perdre el fil és tan important com detectar.

- 6 El tipus de dificultats i el seu impacte funcional són el més significatiu.
- 7 La sospita no s'ha de basar només en el que l'infant diu, sinó **sobretot en el que comprèn**.
- 8 Els trastorns del llenguatge són, sobretot, **trastorns d'entrada i no només de sortida**.
- 9 **Cap als 5 anys pot haver-hi una recuperació il·lusòria**, però a primària les dificultats es fan de nou evidents (Scarborough i Dobrich, 1990).
- 10 **El 54% dels infants amb TDL presenten dislèxia** (ASHA, s. d.).

RECURSOS I WEBS D'INTERÈS

BIBLIOGRAFIA

- Armstrong, R., Schimke, E., Ziegenfusz, S., Faragher, R., & Scarinci, N. (2026). Effective whole class oral language interventions and strategies for students with developmental language disorder: A systematic review. *Autism & Developmental Language Impairments*, 11, 1–16. <https://doi.org/10.1177/23969415261457433>
- Axpe-Caballero, M. Á., Acosta-Rodríguez, V. M., Alonso-Méndez, I., & Delgado-Cruz, A. (2024). La detección temprana de alumnado con trastornos evolutivos del lenguaje. Una propuesta de intervención para un apoyo educativo diferenciado. *Bordón. Revista de Pedagogía*, 76(4), 11–27. <https://doi.org/10.13042/Bordon.2024.103210>
- Bishop, D. V. M., Snowling, M. J., Thompson, P. A., Greenhalgh, T., & CATALISE Consortium. (2016). CATALISE: A multinational and multidisciplinary Delphi consensus study. Identifying language impairments in children. *PLoS ONE*, 11(7), e0158753. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0158753>
- Bishop, D. V. M., Snowling, M. J., Thompson, P. A., Greenhalgh, T., & CATALISE-2 Consortium. (2017). Phase 2 of CATALISE: A multinational and multidisciplinary Delphi consensus study of problems with language development: Terminology. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 58(10), 1068–1080. <https://doi.org/10.1111/jcpp.12721>
- Norbury, C. F., Gooch, D., Wray, C., Baird, G., Charman, T., Simonoff, E., Vamvakas, G., & Pickles, A. (2016). The impact of nonverbal ability on prevalence and clinical presentation of language disorder: Evidence from a population study. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 57(11), 1247–1257. <https://doi.org/10.1111/jcpp.12573>
- Sanz-Torrent, M., & Andreu, L. (Coords.). (2023). *El trastorno del desarrollo del lenguaje (TDL): Una mirada desde la investigación hacia la práctica*. Pirámide.

ASHA – American Speech-Language-Hearing Association

Developmental Language Disorder (DLD)

Informació basada en l'evidència sobre identificació, característiques, intervenció i impacte del TDL.

[Accés a ASHA]

National Institute on Deafness and Other Communication Disorders (NIDCD)

Trastorno del desarrollo del lenguaje

Informació sobre característiques, identificació i impacte del TDL.

[Accés al recurs en castellà](#)

RADLD – Raising Awareness of Developmental Language Disorder

Recursos de sensibilització i materials per a mestres, escoles i famílies.

[Accés a RADLD](#)

Serveis Educatius de Catalunya Central

Guia TEL/TDL: Orientacions per a docents

Orientacions pràctiques per comprendre les dificultats i ajustar la resposta educativa.

[Accés a la guia](#)

The Hanen Centre

Learning Language and Loving It™

Estratègies per afavorir el desenvolupament del llenguatge i la comunicació en contextos educatius.

[Accés a Hanen](#)

Universitat Pompeu Fabra – Abans de les primeres paraules

Recursos per observar i comprendre el desenvolupament de la comunicació infantil durant els primers anys.

[Accés a la web](#)

XTEC – Generalitat de Catalunya

Trastorn del desenvolupament del llenguatge (TDL)

Recursos i orientacions educatives sobre el TDL.

[Accés a XTEC – TDL](#)

Eines per controlar el desenvolupament lingüístic

Asociació Americana de la Parla, Llenguatge i Audició (ASHA).

<https://www.asha.org/?srsltid=AU7gw4XL1fipDcQvt77NGdMYO-0BMBN9Kli8wOz2r9fbkhsOXpUdtRLm>

Com parla i escolta el seu fill?

Associació Americana de Parla, Llenguatge i Audició <https://www.ldonline.org/que-tal-habla-y-oye-su-nino>

Llistes de verificació CDC <https://www.cdc.gov/act-early/resources/milestone-checklists.html>

Protocol d'observació per a mestres. Dificultats en el Desenvolupament del Llenguatge

https://www.clc.cat/sites/default/files/documentation/2025-04/PROTOCOL%20MESTRES%20TDL_0.pdf

[Healthychildren.org](https://www.healthychildren.org)

<https://www.healthychildren.org/English/ages-stages/baby/Pages/Language-Development-8-to-12-Months.aspx>

Educació infantil, Primària, adolescents i joves

Mireia Sala Torrent
e-mail: mireia.sala@trivium.cat / mireiast1@blanquerna.url.edu

Tota la informació continguda en aquest material és estrictament confidencial.

© 2021 Fundación Ricardo Fisas Natura Bissé y Ricardo Fisas Natura Bissé Foundation. Tots els drets reservats. Prohibida la seva reproducció total i/o parcial, ni la seva incorporació a un sistema informàtic, ni la seva transmissió en qualsevol forma o per qualsevol mitjà, sigui aquest electrònic, mecànic, per fotocòpia, per gravació o altres mitjans, sense la prèvia autorització escrita de Fundación Ricardo Fisas Natura Bissé o Ricardo Fisas Natura Bissé Foundation. Tots els logotips, marques registrades i noms comercials pertanyen als seus propietaris respectius.